

TRAJNOSTNA MOBILNOST V VRTCIH

NOVIČNIK

št.1/november 2019

V Evropskem tednu mobilnosti je **več kot 40.000 otrok** iz več kot 120 šol in 110 vrtcev po celotni Sloveniji **izvajalo aktivnosti Gremo peš!** in **Beli zajček**. Obe aktivnosti sta namenjeni ozaveščanju in vzgajanju na področju trajnostne mobilnosti najmlajših in spodbujata trajnostne prihode v šolo oz. vrtec. V 2019 je bilo izvedenih 9 regijskih usposabljanj namenjenih koordinatorjem in koordinatoricam aktivnosti trajnostne mobilnosti v šolah in vrtcih, kjer je bilo usposobljenih 290 strokovnih sodelavcev.

Vas zanima, kako so se lotili izvedbe Belega zajčka v vrtcih širom Slovenije? Izvedli so še ogromno drugih aktivnosti, ki spodbujajo trajnostno mobilnost. Preberite si navdihujoče zgodbe.

Novičnik pripravili v Focusu, društvu za sonaraven razvoj, oblikovala Polona Šavc

Aktivnosti potekajo v okviru projekta Ministrstva za infrastrukturo – Trajnostna mobilnost v šolah in vrtcih, v konzorciju partnerjev (Focus, društvo za sonaraven razvoj, RRA Sinergija, IPoP, Cipra Slovenija in Filozofska fakulteta).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO

EVROPSKA UNIJA
KOHEZIJSKI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

sptm

SLOVENSKA
PLATFORMA
ZA TRAJNOSTNO
MOBILNOST

RAZVOJNA AGENCIJA
SINERGIJA
DEVELOPMENT AGENCY

CIPRA
ŽIVETI
V ALPAH

IPOP

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za geografijo

IGRA BELI ZAJČEK V VRTCU STOPIČE

Projekt Trajnostna mobilnost izvajamo v 4 oddelkih našega vrtca, vanj je vključenih 83 otrok v starosti od 3 do 6 let. Na projekt smo navezali tudi enega od letošnjih ciljev na ravni celotnega zavoda. Starši otrok iz vseh oddelkov so bili s projektom in igro seznanjeni na roditeljskem sestanku. Prosili smo jih, naj otrokom omogočijo sodelovanje v igri. Ideja se jim je zdela zanimiva, nekoliko pa jih je skrbelo, kako bodo zjutraj pravočasno prihajali na delo. Vzgojiteljice so jih spodbujale in jim svetovale, naj si zjutraj za prihod v vrtec vzamejo več časa in z lastnim vzgledom prispevajo k ohranitvi čistega okolja.

Dogovorili smo se, da bomo ob Tednu mobilnosti (16.9. – 20.9.2019) v sodelovanju s šolo zaprli dovoz do zgornjih parkirišč za osebne avtomobile in šolske avtobuse v času največje frekvence prihodov. Starši so parkirali ob športni dvorani in z otroki prepešali do vrtca 300 metrsko razdaljo. V oddelkih so vzgojiteljice otrokom prebrale zgodbo o belem zajčku. Otroci so z različnimi tehnikami izdelali vsak svojega sivega zajčka. Prilepili so jih na vidno in otrokom dostopno mesto.

V 1. tednu izvajanja projekta so skoraj vsi otroci prihajali v vrtec na trajnostni način, večina peš. Tisti, ki stanujejo bližje vrtca tudi s kolesom, triciklom. Otroci so bili zelo motivirani. Ponosno so v jutranjem krogu pripovedovali o svoji poti v vrtec in z belimi krogi čistili zajčkov kožušček.

Med tednom so se v vrtcu pogovarjali o prometu. Parkirišča, ki so po navadi namenjena avtomobilom, smo ta teden spremenili v igrišča. Otroci so na njih igrali in jih porisali s kredami. Obiskala sta nas policista, ki sta otroke seznanila s svojim delom, jih opozorila na varno hojo v vrtec in na privezovanje z varnostnimi pasovi v avtomobilih, avtobusih.

Otroci so si zunaj ogledali izpušne cevi na avtomobilih, da so konkretno videli od kod prihaja izpušni plin. Poudarili smo, da je ta zelo strupen in umazan in da škoduje okolju in našemu zdravju. Na vprašanje kako bi se lahko šli na izlet, so otroci omenjali hojo in vožnjo z avtomobili, saj imajo s tem največ izkušenj. Preko pogovorov so ugotovili, da gre skupina ljudi lahko na izlet tudi z avtobusom ali vlakom. Ta prevozna sredstva imajo več sedežev in posledično manj onesnažujejo okolje. Ob Dnevu brez avtomobila smo se z avtobusi odpeljali v Novo mesto na prireditev in delavnice, ki so potekale na za promet zaprtem Glavnem trgu. Otrokom je bila zelo všeč vožnja z avtobusom, za nekatere je bila to prva izkušnja. Drugi teden izvajanja igre pa smo zopet odprli dovoz do vrtca. Prihodi na trajnostni način so upadli v oddelku 3 – 4 letnih otrok. V ostalih oddelkih pa so bili otroci motivatorji, ki so želeli, da starši še vedno parkirajo na oddaljenem parkirišču in se sprehodijo do vrtca. Še naprej so pridno čistili kožuščke zajčkov. Ob koncu izvajanja igre so otroci za nagrado prejeli kresničke, ki jih sedaj uporabljajo za hojo v času zmanjšane vidljivosti.

V enem oddelku so na željo otrok podaljšali izvajanje igre na 3 tedne. V enem oddelku so otroci zajčke naredili tudi za doma. V popoldanskem času hodijo peš, s kolesi na izlete, sprehode, do trgovine, igrišča. Na zajčke si za nagrado lepijo bele kroge in tako tudi doma prispevajo k uresnitvi cilja projekta.

Med hojo v vrtec in iz vrtca so starši opozorili na nekaj nevarnih točk. Velika pomanjkljivost je, da nimamo povsod pločnikov in prehodov za pešce, bili pa bi nujno potrebni. Opazili so tudi, da se nekatere opozorilne table dotrajane in zato slabo vidne.

Menimo, da je igra Beli zajček v našem vrtcu zelo dobro uspela. Naleteli smo na pozitiven odziv staršev, ki so jutranjemu prihodu v vrtec namenili več časa. Prisluhnili so otrokom in na njihovo željo nadaljevali igro tudi takrat, ko dovoz ni bil več zaprt. Igra je bila zelo dobra motivacija za otroke. Ob spodbudi in z zgledom odraslih otroci hitro prevzamejo pobudo in z veseljem premagujejo razdalje peš, s kolesom, s skiroji tudi v domačem okolju. Želimo si, da bi igra spodbudila tudi starše, da bi se odločili uporabiti sredstva javnega prevoza za družinske izlete. Avtobusne povezave v našem kraju niso dobre, zato je bila vožnja z avtobusom za otroke veliko doživetje. Želijo si tudi vožnje z vlakom.

OŠ Stopiče vrtec Stopiče

Zapisala koordinatorica: Nevenka Kink

NOVICA ZA NOVIČNIK

V projekt Trajnostna mobilnost v vrtcih in šolah so se prijavele 4 skupine drugega starostnega obdobja. Tri vzgojiteljice so projekt izvajale od 16. 9. 2019, dve pa ga bosta izvedli pomladi. Vse skupaj je v projekt vključenih 67 otrok. Vzgojiteljice so bile za projekt navdušene in izvedba je potekala kot je bilo zastavljeno. Otroci so bili z delom in aktivnostmi zadovoljni. Ravno tako tudi starši, saj so se trudili za uspešno očiščen kožušček zajčka. V vrtcu smo v sklopu Evropskega tedna mobilnosti in projekta Trajnostna mobilnost v vrtcu in šoli zaprli cesto in parkirišče pred vrtcem ter ga spremenili v igrišče. Za otroke smo pripravili različne dejavnosti. Otroci so se vozili z različnimi dvokolesi (skiro, poganjalec, kolo), risali s kredami, skakali gumitvist in ristanec. Svoje gibalne sposobnosti so urili tudi z žogami, obroči, klobučki, stožci in balinčki. Z zaprtjem ceste smo želeli opozoriti in prispevati k spreminjanju potovalnih navad. Posledično k zmanjšanju motoriziranega prometa, ki močno onesnažuje okolje.

Vzgojiteljici sta naredili skupaj z otroci načrt, kako se bodo z vlakom odpeljali na izlet v Črnomelj. Natisnili so vozni red in se naučili pesmico Strojvodja (neznan avtor). V spremstvu staršev so se 26. 9. 2019 odpeljali z vlakom iz Semiča v Črnomelj. S prometnikom so si ogledali železniško postajo v Semiču in Črnomlju. Po prihodu v Črnomelj so videli križanje vlakov in celotno postajo v Črnomlju. Prometnik jih je odpeljal še do parka pod železnico, kjer so si ogledali razstavljeno lokomotivo. V parku pod železniško postajo Črnomelj je postavljena lokomotiva serije 25018, ki je bila izdelana 1921 v Avstriji. Aprila 1943 je bila pripeljana v Slovenijo in je vozila na progi Novo mesto - Karlovec. Od spomladi 1944 do poletja 1945 je lokomotiva delovala v sklopu partizanske elektrarne v Črnomlju.

PEDENJPEDOV BELI ZAJČEK

V vrtcu Pedenjped Novo mesto je v projektu Trajnostna mobilnost sodelovalo 23 otrok starih od štiri do pet let iz oddelka pedenjribice. Projekt smo predstavili staršem na roditeljskem sestanku, prejeli so tudi zloženko, dopis in anketo. Otroci so zajčka sami izrezali, ga pobarvali in pripeli na oglasno desko. Veliko jim je pomenil, saj so ga naredili sami. Zajčke so si ogledovali in se o njih pogovarjali. Vsak dan smo jim prebrali ali povedali zgodbo o umazanih zajčkih. Pogovarjali smo se o tem, kaj lahko naredimo, da bodo zajčki postali ponovno beli. Vsako jutro so povedali, kako so prišli v vrtec in zajčku prilepili belo piko, če so prišli peš ali z javnim prevozom. Kožuščki so postajali beli. Otroci so spodbujali starše, da so prihajali v vrtec peš, saj so želeli, da prilepijo na zajčka bel krogec. Nekateri otroci in starši so prišli v vrtec tudi z vlakom, štirje pa s kolesom. Iz oddaljenih krajev so avto parkirali na parkirišču pri trgovini in pot nadaljevali peš ali pa so jih vozili do starih staršev, ki so šli z otrokom peš. Z otroki smo tudi v vrtcu veliko hodili, spoznavali promet, se peljali z avtobusom, obiskali policijsko postajo, obiskali so nas policisti, gasilci, vojaki in reševalci, se udeležili dogodka dan brez avtomobila ...

Lokomotivo serije 25018, ki so jo uporabili za proizvodnjo električne energije, so po vojni obnovili in ponovno uporabljali za promet po dolenski progi vse do leta 1976. V spomin na ljudi, ki so na zelo iznajdljiv način omogočili oskrbo električne energije mestu in okolici, je Občina Črnomelj, skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami, 23. 4. 1983 odkrila spominsko ploščo. V parku pod železniško postajo v Črnomlju pa so postavili omenjeno lokomotivo.

Do sedaj smo imeli dobre izkušnje in verjamem, da se bodo nadaljevale tudi pri naslednjih dejavnostih, ki sledijo, saj smo že polni pričakovanj. Tudi starši so bili veseli, da se je vrtec vključil v projekt in sodelovali po svojih najboljših močeh. Še naprej se bomo trudili in spodbujali vse skupaj, da ohranjamo naše »zajčke« in naravo. Priporočamo, da se vključijo še ostali vrtci in preizkusijo igro Beli zajček.

OŠ Belokranjskega odreda Semič enota vrtec Sonček
Koordinatorica: Nina Derganc

Poudarili smo slogan Gremo peš! Na pohodu je eden izmed otrok povedal drugemu otroku: »Poglej avto in siv izpušni plin. To je umazano.« S tem smo spoznali, da imajo naše dejavnosti učinek, morda ne pri vseh, ampak pri nekaterih zagotovo. Majhna dejanja, ki pa so zagotovo koraki do velikih sprememb.

Vrtec Pedenjped Novo mesto
Zapisa koordinatorica: Barbara Hudoklin

TRAJNA MOBILNOST V VRTCIH IN ŠOLAH

Smo Vrtec Radovednež pri OŠ Frana Metelka Škocjan z desetimi oddelki (trije oddelki so na podružnici). V projektu sodelujejo štiri skupine, skupaj 82 otrok. Vse skupine so jesenski del projekta izvedle v času od 16. 9. do 27. 9. 2019.

Z vsebino, cilji, nalogami, ... projekta sem strokovne delavke vrtca seznanila že na uvodni konferenci (avgust), nato pa smo imele vse sodelujoče v projektu še sestanek, kjer sem vsem razdelila material in jim podala vse informacije. Vsem sem posredovala tudi gradivo. Vsaka vzgojiteljica je na roditeljskem sestanku staršem predstavila projekt in s pomočjo priročnika načrtovala dejavnosti, te pa so bile:

- otroci so izdelali zemljevid občine Škocjan, narisali svojo hišo in označili pot do vrtca,
- ugotavljali razdalje, predlagali, na kakšen način bi prišli v vrtec,
- spoznali znake, oznake na cestiščih, ...
- s policistom prehodili del poti in se seznanili z varno hojo,
- izdelovali prometna sredstva, ki ne potrebujejo goriva (skiro, kolo, poganjalček,...),
- s šablono narisali zajčka, ga izrezali, lepili krogce, preštevali,...
- uporabili javni prevoz za obisk Novega mesta, sprehod po mestnem jedru,...
- izdelovali maketo kraja, označili varne poti,
- šli na daljši pohod in pospremili malčke do igršča,
- opazovali promet, naštevati vozila, znake,...
- imeli dan s kolesi, skiroji, poganjalci,
- peli pesmice o prometu,
- poslušali zgodbo, risali na temo zgodbe,
- iz odpadne embalaže izdelali vozila,
- ogledali so si mobilno policijsko postajo,

- ob hoji opazovali okolico, poslušali zvoke (ki jih pri vožnji z avtomobili ne opazijo, slišijo),
- izdelali maketo avtobusa,
- se več pogovarjali s starši,....

Projekt je bil zelo pozitivna izkušnja za vse nas, tako otroke, starše in strokovne delavke vrtca. Odziv staršev je bil zelo pozitiven, marsikdo nadaljuje s pešačenjem do vrtca in nazaj.

Posebni ovir ni bilo, imamo pa predlog za občino in sicer, da se pri bivši stavbi KZK uradno uredi parkirišče, vzpostavi se peš pot po travniku do vrtca. S tem bi razbremenili jutranje in popoldanske konice pred vrtcem, odpravili slabo voljo staršev in pripomogli k čistejšemu okolju.

OŠ Frana Metelka Škocjan, vrtec Radovednež Škocjan
Zapisala koordinatorica: Darinka Matjašič

